

VALORILE POLITICE ÎN SISTEMUL RELAȚIILOR POLITICE

ȚURCAN GALINA,

dr., conf. univ., Academia de Studii Economice a Moldovei,

(+373) 22 402 815

Email: fileo2@mail.ru

Abstract

The actuality of the theme is determined by contemporary social changes that require appropriate political values to foster the further transformation. The intention of our research was to study the nature of the political values, the functions of these values, and especially what is their role in the system of political relations. For this purpose, such methods were used as historical method, comparative method, analysis and synthesis. The ensemble of political values forms a system that is a link of the political relations of society. Political socialization plays a key role in shaping political values, a process that can be regarded as a learning process through which individuals acquire knowledge about the state and political life. Political values express the essence of the political life of a community. They are the basis of the political relations. When social relations change, there is a re-evaluation of values, new political values emerge.

Key words: *functions of the political values, political relations, political socialization, political values*

JEL CLASSIFICATION: D72

Formarea și dezvoltarea sistemului de valori politice se află în vizorul politologiei, dar și a multor altor domenii ale științelor sociale și umanitare – filosofia, sociologia, psihologia, istoria, etc. Problema valorilor în general iese în evidență mai ales în perioadele de devalorizare a valorilor tradiționale culturale și a discreditării fundamentelor ideologice ale societății. Anume criza democrației ateniene l-a făcut pe Socrate să formuleze întrebarea: Ce este binele? Iar această întrebare este una dintre principalele întrebări ale axiologiei. Axiologia, ca domeniu al filosofiei vine să răspundă la întrebările: cum este posibilă valoarea în structura generală a existenței și cum corelează aceasta cu faptele din realitate. Chiar dacă noțiunea de valoare este de mult timp obiect al cercetărilor științifice, nu există o singură abordare, o singură interpretare a acesteia. Unii explică aspectul valoric al realităților prin trăsăturile psihice ale individului, alții însă scot în evidență factorii non-psihici. Unii consideră că valorile au natură subiectivă, alții insistă asupra naturii absolute a valorilor. Valoarea este un anumit tip de relații. L. Grunberg definește valoarea “ca acea relație între subiect și obiect în care, prin polaritate și ierarhie, se exprimă prețuirea acordată (de o persoană sau de o colectivitate umană) unor însușiri sau fapte (naturale, sociale, psihologice), în virtutea capacității acestora de a satisface trebuințe, necesități, dorințe, aspirații umane, istoricește condiționate de practica socială. Valoarea este relația socială în care se exprimă prețuirea acordată unor obiecte sau fapte, în virtutea unei corespondențe – istoricește determinate de mediul socio-cultural – a însușirilor lor cu trebuințele unei comunități umane și idealurile generate de acestea” [Grunberg L., 2000, p. 80].

Valorile politice sunt valorile create și realizate în cadrul experienței politice. Valoarea politică, într-o accepție îngustă poate fi înțeleasă ca tot ceea ce are importanță majoră pentru om în sfera politică. Printre cele mai importante valori politice ale societății contemporane se numără democrația, pluripartidismul, dreptul de vot, dreptul la libera exprimare, etc. Se poate afirma că valorile politice apar ca niște idealuri politice, ca principii fundamentale ale gândirii politice, sunt criterii ideale ale evaluării și orientării subiecților politici în cadrul sferei politice. Valorile politice sunt un produs al experienței politice a unei societăți concrete și de aceea ele pot să difere de la societate la societate.

Valorile politice orientează activitatea indivizilor și a grupurilor sociale, dar sunt de asemenea folosite de către puterea politică în acțiunea sa de întemeiere a legitimității [Radu R., 1994 p. 67]. În sistemul relațiilor politice, valoarea politică este, de asemenea, un mijloc pentru cei care doresc să obțină puterea politică și să realizeze anumite scopuri politice. În cadrul existenței sociale și a celei politice, în speță, valorile politice se găsesc sub o diversitate de forme de manifestare și exprimare.

De exemplu, formă teoretico-spirituala - idei, concepții, teorii. Valorile politice pot să apară sub formă de instituții, forme de organizare politică a societății. Există valori politice, care se manifestă în același timp și ca valori general-umane, cum ar fi echitatea, libertatea.

Valorile politice fundamentează axiologic cultura politică a societății, fiind un rezultat al valorificării spirituale a lumii, realizată prin asimilarea necesității. Valoarea politică este o parte a unui ciclu, în care are loc procesul de dezobiectivare prin trecerea de la necesitatea politică obiectivă a persoanelor, la viața lor interioară, prin formarea valorilor politice. Iar, mai apoi, are loc procesul de obiectivare, când valorile politice se manifestă în practica politică ca acțiune politică și comportament politic.

Valorile politice structurează întreg sistemul politic. Activitatea politică, relațiile politice, comportamentul politic sunt determinate de un sistem de valori politice. Valorile politice orientează activitatea politică, creează modele de comportament politic și fundamentează relațiile dintre subiecții vieții politice. Manifestându-se ca un declanșator al acțiunilor și al comportamentului politic, valorile politice, în același timp le reglementează pe acestea conferindu-le un caracter rațional și preferențial. Homo politicus, este un produs al valorii politice, dar, la rândul său, și creator al acestora.

Valorile politice se transmit și se asimilează prin intermediul socializării politice. G. Almond numește socializare „modul prin care copiii fac cunoștință cu valorile și atitudinile societății lor”, procesul de socializare politică formând atitudinile politice [Almond G., 1956, p. 33]. Prin procesul de socializare politică se formează și se dezvoltă individul politic. Prin intermediul socializării politice indivizii și grupurile sociale preiau și asimilează cultura politică, acceptă și interiorizează normele și valorile politice, rolurile și modelele de comportament politic. Socializarea politică este o formă specifică de control social, ce are ca scop asigurarea loialității cetățenilor. Acest control se realizează prin norme și valori, care sunt inoculate în conștiința socială prin intermediul instituțiilor de socializare.

Valorile politice îndeplinesc mai multe funcții în sistemul relațiilor politice. Cea mai importantă este funcția de integrare a comunităților sociale. Valorile politice reprezintă un fundament pentru orice tip de comunitate socială – de la națiune până la omenire în general. O altă funcție importantă este funcția de identificare politică, care presupune păstrarea și dezvoltarea identității subiectului social-politic. Funcția instrumentală a valorilor politice constă în identificarea mecanismelor, instrumentelor pentru realizarea binelui social. Valorile politice au și funcție de reglementare a sistemului politic, care se realizează mai ales prin faptul că ele orientează acțiunile și comportamentul subiecților relațiilor sociale.

Pentru a realiza schimbări social-politice este necesită existența unui ansamblu de valori politice adecvate. Schimbări se pot realiza cu adevărat doar atunci când fixate în valori politice la care se orientează societatea și când ele sunt acceptate de către societate. Mai mult decât atât, este necesar ca cetățenii să interiorizeze valorile politice noi, nu doar să se adapteze la ele.

Valorile politice constituie o parte importantă a culturii politice a societății. Ele au un rol important pentru menținerea stabilității sistemului politic, pentru realizarea schimbărilor politice dorite și pentru conturarea relațiilor politice din cadrul societății.

BIBLIOGRAFIE:

1. Grünberg, L., Grünberg, C., & Grünberg, L. (2000). *The mystery of values: Studies in axiology*. Amsterdam: Rodopi. 2000
2. Radu R. *Cultura politică*. București: Editura TEMPUS, 1994. 219 p.
3. Almond, G.A. Comparative political systems. în *Journal of politics*, Gainesville, 1956, vol.18, N. 3, p. 391-409.